

פרוטוקול מס' 15/ג

מישיבת ועדת הכנסת מיום ג', ש"ו בטבת תשי"ח
(7.1.58), בשעה 19.00.

<u>מוזמנים:</u>	<u>ב. אזניה - היו"ר</u>	<u>חברי הוועדה:</u>	<u>בכור:</u>
י. גורי - יו"ר ועדת הכספים	י. גרינברג	ש. שורש	
י. בדר	ח. לטדן	ש. הלל	
מ. רוזטי - מזכיר הכנסת	נ. ניר	א. רזיאל-נאור	
מר קיטרון - יועץ משפטי	א. תלמי	י. סמילנסקי	
	ע. איכילוב	א. וילנסקה	
	ד. ליבשיץ	ש. בבה	
	א. עבאס	ס. חניפס	
	ג. מועדי		

- סדר-היום:
1. חילוקי-דעות בעניני פרוצדורה בוועדת הכספים
 2. שחרור צו תעריף המכס והפטור (מס' 10) מ, חובת 24 שעות
 3. ביטול ישיבת כנסת

היו"ר ב. אזניה: אני פותח את הישיבה.

על סדר-היום עומדת שאלת הבהרת חילוקי-דעות בעניני פרוצדורה בוועדת הכספים.

י. בדר: אני מבקש שמר קיטרון יהיה נוכח בישיבה.

היו"ר ב. אזניה: הזמנתי אותם.

י. בדר: ביקשתי להזמין את מר קיטרון לא רק מפני שהוא יועץ משפטי קבוע לוועדת הכספים, אלא גם כיוון שהוטל עלי תפקיד כפול. מר גורי הטיל עלי גם להסביר את הענין בשם הוועדה.

מר קיטרון: אני מבין שמר גורי מוכן להשתתף בישיבה.

י. בדר: הענין הוא כדלקמן:

ועדת הכספים החליטה להציע לכנסת הערב לאשר צו מכס מסויים. מהו צו המכס אין זה משנה. הודעתי ליו"ר הוועדה שאציע באותה ישיבה של מליאת הכנסת להוריד את ההצעה הזאת של ועדת הכספים מסדר-היום מטעמי טובת המדינה. לכל צרה שלא תבוא שמרתי על נוסחה מסויימת של הצעה מסויימת של חבר-כנסת מסויים, שהיה גם ראש ממשלה ברגע ההוא, כשהציע הצעה דומה לגבי הצעה אחרת. אני מבין שבענין זה קיים תקדים; אמנם זהו תקדים מכוח החלטתו של יו"ר הכנסת בניגוד לתקנון, אבל כיוון שיו"ר ועדת הכספים רוצה למנוע ויכוחים פרוצדורליים בענין זה במליאת הכנסת הוא מצא לנכון לבקש שוועדת הכנסת תחליט מראש כדי שהמצב הפרוצדורלי יהיה ברור מראש.

י. גורי: אני חושב שד"ר בדר רוצה לגבות איזה חשבון. אותי חשבון זה יכול לעניין מאד, אבל ברגע זה אינו מענין אותי, אינני יודע אם הדבר משתלב. אצ כשטביאים

צו לאישורה של הכנסת, אם יש הסתייגות א של חבר מסויים הגיוני כי הוא יציע לא לאשר את הצו. אולם שחבר-כנסת שני יעלה על הבמה ויציע להוריד את הצו מסדר-היום - זה בעיני נובום. עד עכשיו זה לא היה, אני גם לא רואה זאת כנוהג טוב בעתיד.

לסדר: באיזה צו המדובר?

א. וילנסקה:

בצו המטיל מכס על חומרי-גלם פלסטיים.

מר קיטרון:

גם אם תחליט ועדת הכנסת שההצעה שהציע ראש הממשלה היתה חוקית - ובעקבות החלטה זו גם הצעת היתה חוקית - יתכן מאד שהיום, במקרה זה, לא אנצל זכות זו, אולם חושבני שיש לי זכות מלאה לבקש הכרעת ועדת הכנסת בענין פרוצדורלי זה.

י. בדר:

אני נאגש לענין מבחינה מדעית גרידא. אין לי כל דעה לעצם הענין. דומני שחה"כ בדר, שאני מאד מכבד את דעתו המשפטית, טועה במקרה זה. גם אם נקבל את הצעת הראש הממשלה כתקדים - ועל כך תכריע ועדת הפירושים - יש הבדל בין הצעת ראש הממשלה לבין המקרה הנידון. ראש הממשלה הציע לא להצביע הצעה שצמחה מתוך הוויכוח. במקרה זה מדובר בחוק, המטיל על הכנסת לאשר או א לא לאשר. אין דרך שלישית. במקרה ההוא הדרך היתה פתוחה, היתה הצעה פוליטית ואפשר לבקש לא להצביע. במקרה זה מדובר בחוק המטיל חובה על הכנסת וחובה זו כתובה בחוק מסויים.

ס. רוזטי:

זה לא נכון.

י. בדר:

חושבני שאין להשוות שני מקרים אלה.

ס. רוזטי:

יש לי שאלה ליו"ר ועדת הכספים: מתי פג תקפו של הצו?

ע. איכילוב:

מחרתיים.

מר קיטרון:

כאשר נודע לי שהנשיאות החליטה לא לקיים מחר ישיבה של הכנסת ביקשתי להביא היום את הצו לאישור הכנסת, כי מחרתיים פג תקפו.

י. גורי:

יש לי בקשה לחה"כ בדר ולוועדה: אם הוא חושב שהענין אינו לוחץ עליו דווקא הערב - נשאיר את השאלה פתוחה.

הייתי מסכים אילולא חששתי כי הוועדה תתרעם על שקראתיה לישיבת-שוא.

י. בדר:

כן אני מבקש לשחרר את הצו מהחובה להניחו על שולחן הכנסת 24 שעות לפני.

י. גורי:

אישורו או אי-אישורו.

החוק ברור ומר רוזטי צדק.

נ. ניר:

הוא ממציא אא לו חוק שאינו קיים ואתה אומר שהוא צדק.

י. בדר:

בחוק כתוב שאם הכנסת לא מאשרת את הצו תוך חדשיים מיום הוצאתו הוא בטל. פירוש הדבר שהכנסת יכולה לאשרו או לבטלו.

נ. ניר:

לבטל אין לה סמכות. אם היא אינה מאשרת אותו, אם היא אינה נוקטת כל צעד לגביו, הוא בטל מעצמו.

מר קיטרון:

חה"כ בדר מציע ללכת בדרך לא חוקית. הוא רוצה להציע הצעה חדשה: להסיר מסדר

נ. ניר:

היום, וזה בניגוד לחוק.

- י. בדר: איזה חוק?
- נ. ניר: החוק אומר: אם תוך חדשיים הכנסת לא תאשר את הצו - הוא מבוטל.
- י. בדר: אין חובה לאשר. אני מבקש לערוך דיון ולקבל החלטה.
- ע. איכילוב: כאן היו חילופי משאלות. היתה משאלה מצד יו"ר ועדת הכספים אל חה"כ בדר ואם חה"כ
- י. בדר: אחרי דבריו של חה"כ ניר - אינני מוכן.
- ע. איכילוב: הרושם שקיבלנו היה שחה"כ בדר נענה למשאלתו של מר גורי.
- י. בדר: אני רוצה לשמוע קודם את דעתו של היועץ המשפטי
- היו"ר ב. אזניה: אם אתה חושב להענות לבקשתו של יו"ר ועדת הכספים עשה זאת עכשיו. אחרת - נצטרך לדון בענין.
- ש. שורש: אני מציע לדחות את הדיון.
- י. בדר: במקרה זה יהיה דיון במליאת הכנסת.
- ח. למדן: חה"כ בדר נענה לבקשתו של יו"ר ועדת הכספים ואסור היה, לאחר מכן, להמשיך את הוויכוח. שמעתי שחה"כ ניר מוכן לקחת את דבריו חזרה, כאילו לא אמר אותם. אני מציע לחה"כ בדר לא לחזור בו לאחר שנענה לבקשת יו"ר ועדת הכספים.
- י. בדר: אני מציע ליו"ר ועדת הכנסת לברר בהקדם בוועדה את הענין התיאורטי שנתעורר היום.
- היו"ר ב. אזניה: בתקבלה בקשה מיו"ר ועדת הכספים לשחרר את צד תעריף המכס והפטור (מס' 10) תשי"ח - 1957 מחובת הנחתו על שולחן הכנסת 24 שעות לפני הדיון בו.

הצו הנ"ל שוחרר מ.חובת 24 שעות

ביטול ישיבת כנסת

- היו"ר ב. אזניה: סגן יו"ר הכנסת נ. ניר יסביר את הצעת יו"ר הכנסת והסגנים לבטל את ישיבת הכנסת שנועדה למחר, יום ד', בשעה 11.00.
- נ. ניר: בשם יו"ר הכנסת והסגנים אני מבקש לקבל את המלצת הנשיאות על ביטול ישיבת הכנסת מחר. הסיבה פשוטה: הייתי אומר שהיא יותר פסיכולוגית מאשר סיבה אחרת. היום הובא לכנסת ענין הרכב הממשלה החדשה ומאחר שהממשלה לא פעלה כסדרה בימים האחרונים ראינו כלא-נוח לעבור מדיון על הרכב הממשלה להצעות לסדר-היום.
- א. רזיאל-נאור: בשבוע שעבר ביטלו ישיבה משום שהממשלה עמדה להתפטר. השבוע מבטלים מפני שהממשלה הורכבה. הנימוק הזה שלממשלה לא נוח הדבר - אינו מענייננו.
- מ. רוזטי: הממשלה לא ביקשה ביטול הישיבה.
- א. רזיאל-נאור: הכנסת היא ריבונית, עליה להמשיך לעבוד

בעת שהממשלה מתפסרת או מתחדשת. ואם יש הצעות לסדר-היום - עליהן צריך לדון, הן לא פחות מכוונות מאשר המשבר שהיה. די והותר בזלזול שהממשלה וראש הממשלה מפגינים כלפי הכנסת. זה לא מתפקידה של הנשיאות לסייע לנסיבות אלה. אני מוחה נגד נסיבות אלה.

ע. איכילוב:

אינני יודע אם אשתמש בביטוי הפרלמנטרי החריף שחה"כ א. רזיאל-נאור השתמשה בו, אבל לא אקבל את המלצת הנשיאות. בענין סדרי העבודה של הכנסת צריכים להיות מושגים קבועים שייקבעו לא על רקע סיעתי. אין צורך שכל פעם בעמוד בפני הפתעות. צריך להגיע למסורת פרלמנטרית שלא תהיה כפופה להלכי-רוח של "לובש ופושט צורה".

אני רוצה לעודד גם נקודה מעשית. לעתונות במסר כבר שבינואר יונח התקציב החדש על שולחן הכנסת. אינני רוצה להיות פסימי ואני מניח שהוא אמנם יונח לכל המאוחר בפברואר, כלומר נשערים לכנסת שלושה שבועות עד להתחלת הדיון בתקציב. אנחנו יודעים כיצד נערך כל שנה הדיון בתקציב, כמה אנחנו מגבילים את עצמנו מפאת חוסר זמן, ומן הנסיון ידוע שתמיד צריך להשאיר בפברואר ובמרס מספר שעות כרוזבה לכל מיני דברים אחרים: חוקים שפג תוקפם, בעיות של מדיניות הוצ'ק, הצעות לסדר-היום, הצעות אי-אמון בממשלה וכיוצא באלה. בשלושה השבועות הבאים שנותרו עד לדיון בתקציב סדר-היום של מליאת הכנסת מלאא וגדוש: תשובת שר האוצר על אצ"ח חוק הקרטלים, תשובת שר החקלאות לחוק המים, קריאה שניה ושלישית של חוק הכנסת וכו'.

הביטוק שהביא סגן יו"ר הכנסת לביטול הישיבה היה: מאחר שהממשלה רק היום התיידדה מחדש לא נוח לדון כבר מחר בהצעות לסדר-היום. נניח שנקבל נימוק זה. האם אין סעיפים אחרים בסדר-היום? מדוע לבטל ישיבה של הכנסת?

ביטול ישיבת הכנסת גורר גם ביטול ישיבות הוועדות וידוע שלא מעטות הוועדות שאינן "סובלות" מעודף זמן.

שלישית - אין בקלות כזאת לבטל ישיבה של הכנסת. לא היה מוצדק מה שקרה בשבוע שעבר, הכנסת יכלה לשבת. אי-אפשר לצמצם עבודת הכנסת מבלי לפגוע בחובות הטוטלות על חברי-הכנסת. אני קורא ליו"ר הכנסת ולסגניו: תחדלו בזה; אתם בכל-זאת דונים של הכנסת ולא משרתים של הממשלה! לא יתכן שהיו"ר והסגנים יקבלו צו מהממשלה.

אני אומר בכל הרצינות שאינני מסכים לביטול הישיבה מחר ועומד על-כך שלא תבטלנה ישיבות של הכנסת.

ש. שורש:

לפי סדר העבודה של הכנסת מחר היו צריכים לדון במליאה על הצעות לסדר היום, ואני מבין שהממשלה החדשה, שהתארגנה היום, צריכה גם לדון על התשובות להצעות אלה ולא הספיקה לעשות זאת. יכול להיות שמחר אין היא יכולה להשיב. אני משוכנע שאילו היו מעלים הצעה לעבור לסעיף אחר בסדר-היום מיד היינו שומעים אותם הנאומים שנאמו כאן: למה מבטלים או דוחים העלאת ההצעות לסדר-היום? יכול להיות מקרה שהכנסת לא תעבוד ביום מסויים ולעומת זאת כשידונו על התקציב תעבוד 4 ימים במקום שלושה. הבעיה איננה תעסוקה של הכנסת אלא מה היא מספיקה. הוויכוח הינם, שארך 4 שעות, הספיק ואילו שמענו לעצות חה"כ א. רזיאל-נאור וע: איכילוב היינו יושבים גם מחר על אותו נושא. דומני שהיום נאמר הכל ודיון יותר ארוך היה מיותר לגמרי.

אני מציע לקבל את הצעת הנשיאות הכנסת.

א. וילנסקה:

חושבתני שיש סתירה במצב, סתירה שאיננה מכוונת. היום קיבלתי שתי הזמנות - אחת בשם ועדת העבודה ואחת בשם ועדת החוקה - ובהן מודיעים לי כי היות ובוטלה ישיבת הכנסת מיום ד' נדחית אישיבת הוועדה ליום זה וזה. אם יש כבר עובדה מוגמרת למה עלינו לשבת ולהחליט?

היו"ר ב. אזניה:

את צודקת בזה.

א. וילנסקה:

אני מבינה שיש הסדר בין חוגים מסויימים והחלטה שלנו היא פורמלית. ישיבתנו לא נועדה א כדי להביע דעה עניינית. אני חושבת שנוהל זה אינו מכוון וצריך להפסיק אותו.

אני מניחה שהביטול של ישיבת מחר בא משום שיש הצעות לסדר-היום ורוצים לעשות רושם של חג, אחרי הרכבת הממשלה החדשה. מה פירוש הצעות לסדר-היום? - זכות מסויימת לאופוזיציה להגיד, בצורה זו או אחרת, את דברה; זוהי צורה מסויימת של ביקורת על כך שהממשלה בעניין זה או אחר לא עמדה על הגובה ועשתה דבר שלא ייעשה. הנימוק של חה"כ ניר, שלא נוח לעבור מדיון על הרכב הממשלה להצעות לסדר היום, - אינו מכוון, הוא מפגין יחס של העדר כבוד לכנסת, זהו רצון לא לאפשר להביא לידי ביטוי ביקורת רגילה של סיעות האופוזיציה על עניינים שלא הממשלה מביאה אותם. אני חושבת שצריך להתנגד לזה כדי שלא יהיה תקדים כזה.

אני מציעה שאלה שהחליטו על-כך יעשו רביזיה ויבינו שכך לא נכון לנהוג. אם נסכים לכך יהיה תקדים. על-כן אני מציעה שהישיבה מחר לא תבוטל, היא תקיים כדת וכדין ותוקדש להצעות לסדר-היום.

ש. בבה:

זו לא הפעם הראשון שמעמידים אותנו לפני עובדה ואין באפשרותנו לשנות את החלטה. אני מטיל ספק אם היו מכנסים אותנו לישיבה אילו לא הבעיה שעורר חה"כ בדר. הדבר הזה טעון בירור. אני מבקש לבקר זאת בישיבה הקרובה ואם יוחלט ברוב קולות למסור עניין סדרי עבודת הכנסת להכרעת הנשיאות - תינתן לה סמכות זו, כדי שלא נהיה עדים לאוזורפציה של סמכויות ועדת הכנסת. האם זוהי באמת רק המלצה של הנשיאות, אחרי שכל הכנסת יודעת כבר שמחר לא תהיה אא ישיבה? אני מבקש את יו"ר הוועדה להזמין בישיבה הקרובה את יו"ר הכנסת כדי שנברר מה הן הסמכויות של יו"ר הכנסת והסגנים ומה של ועדת הכנסת. מאחר שיש לנו נשיאות כל-כך רחבה יתכן שנחליט לכסור לה עניינים סידוריים.

ח. למדן:

אני מצטרפת להצעתו של חה"כ בבה. אני בעד שינויים מרחיקי-לכת בתקנון, אני בעד שחרור ועדת הכנסת מעניינים כאלה.

ע. איכילוב:

אני מודיע שלא אהיה בעד העברת סמכויות אלה לנשיאות הכנסת.

היו"ר ב. אזניה:

לפי התקנון מחליט על כך יו"ר הכנסת באישורה של ועדת הכנסת.

קטובקציה זו

אני בדעה שאין להחזיק לאורך ימים אאאאאא של ביטול ישיבות. לדעתי היו"ר והסגנים זהו מוסד רחב שדן בעניינים באותו פירוט כמו ועדת הכנסת ובעניינים שאין בהם משום שלילת פרוגרסיבות של הכנסת כולה יכולה להכריע הנשיאות. אולם לשם כך צריך לשנות פרק שלם בתקנון ולא רק פסוק מסויימים.

ג. ניר:

העובדות הן אלה: הממשלה לא ביקשה ביטול הישיבה, היא לא התערבה בעניין, היא לא היתה מיוצגת בישיבת הנשיאות.

(ב) לא עלה על דעתו של מישהו מחברי הנשיאות לבטל את הישיבה מפני שמחר יש הצעות לסדר-היום. לא אאאא ראינו איזה הצעות לסדר-היום יש על הפרק. מכל מקום ההצעות שנועדו למחר יועלו על סדר היום בסבוע הבא.

יו"ר הכנסת אמר שיש הצעה לבטל את ישיבת הכנסת מחר ושאל לדעת אאאא הסגנים. לא היתה התלהבות להצעה זו אך גם לא היתה התנגדות. בא-כוח סיעת חרות קיבל את ההצעה ואילו סגן יו"ר הכנסת י. רוקח נעדר מהישיבה. חשבנו שמבחינה פסיכולוגית לא נוח לעבור מדיון על הרכב הממשלה להצעות לסדר-היום, ולא התכוונו שזה לא נוח לממשלה אלא לכנסת. אני מסכים שזה לא היה כשורה ששלחו הזמנות לחברי הוועדות והודיעו להם על

ביטול ישיבת הכנסת. היו צריכים להודיע שזו רק הצעה של הנשיאות
ולא החלטה סופית. אנחנו בנשיאות חשבנו שוועדת הכנסת תתכנס בשעה
15.00 ולא בשעה 19.00.

ה צ ב ע ה

הצעת יו"ר הכנסת והסגנים, לגטל ישיבת הכנסת
ביום ד', ט"ז בטבת תשי"ח (8.1.58) נתקבלה
ב-8 נגד 5 קולות.

=====

הישיבה נועלה בשעה 20.00.